

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Робоча програма навчальної дисципліни

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

освітні програми Бізнес-економіка

вид дисципліни обов'язкова

факультет економічний

2019-2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету

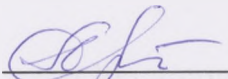
«20» червня 2019 року, протокол № 6

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тютюнникова Світлана Володимирівна, д.е.н., професор, професор кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Протокол від “19” червня 2019 року № 11

Завідувач кафедри економічної теорії та економічних методів управління

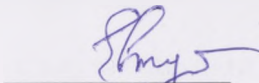

(підпис)

Гриценко А. А.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету

Протокол від “19” червня 2019 року № 10

Голова методичної комісії економічного факультету

(підпис)

Свтушенко В. А.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Економічна теорія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності «Економіка».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Економічна теорія» - формування сучасного економічного світогляду, набуття знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень в мінливому ринковому середовищі з урахуванням інструментарію мікроекономічного аналізу за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Економічна теорія» є:

- сформувати знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;

- вивчити основні економічні закони та базові концепції для кваліфікованого оцінювання змін в економічній кон'юнктурі та економічної політики держави;

- сформувати основи самостійного економічного мислення, вміння теоретично відтворювати процес економічного розвитку і функціонування різних систем, виявляти тенденції, визначати адекватні способи впливу на них;

- знати особливості соціально-економічних відносин; моделі розвитку ринкової економіки; напрями реформування соціально-економічних відносин в Україні;

- вміти розраховувати основні економічні показники, що оцінюють ефективність виробництва; оцінювати альтернативну вартість ресурсів, що використовуються в процесі виробництва; класифікувати та визначати потреби суспільства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

- здатність аналізувати і оцінювати сучасні економічні процеси в Україні;
- здатність оцінювати альтернативну вартість ресурсів, що використовуються в процесі виробництва;
- здатність формувати й обробляти необхідну інформаційну базу щодо конкурентного середовища підприємства;
- здатність розраховувати основні економічні показники, що оцінюють ефективність виробництва;
- здатність моделювання оптимальних шляхів використання обмежених економічних ресурсів підприємства.

1.3 Кількість кредитів - 7 кредитів ECTS

1.4 Загальна кількість годин - 210 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни «Економічна теорія»	
Нормативна / обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
1-й	
Лекції	
64 год.	
Практичні, семінарські заняття	
64 год.	
Самостійна робота	
82 год.	
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання:

- формулювати нові гіпотези та наукові задачі в сфері економіки,
- вивчити основні економічні закони та базові концепції для кваліфікованого оцінювання змін в економічній кон'юктурі
- обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання,
- демонтувати навички самостійно приймати рішення, лідерські навички та уміння працювати в команді,
- демонтувати високу соціальну відповідальність і дотримання принципів академічної доброчинності,
- оцінювати результати власної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

2. Тематичний план навчальної дисципліни «Економічна теорія»

Розділ 1. Загальні основи економічного розвитку

Тема 1.1 Виникнення та основні етапи розвитку економічної науки.

1. Зародження економічних знань.

Економічні знання первобутніх людей. Витоки економічних знань древніх цивілізацій. Елементи економічного аналізу в епоху античності і середньовіччя. Вчення меркантилістів.

2. Історичний розвиток економічної теорії.

Економічне вчення класичної школи та її передумови. Основні напрямки критики класичної школи. Історична школа. Протекціонізм. Соціалістична ідея.

3. Сучасні економічні течії.

Неокласичний напрям. Кейнсіанство. Інституціоналізм. Нобелівська премія з економіки.

Тема 1.2. Предмет і метод економічної теорії.

1. Предмет економічної теорії.

Значення і стан економічної теорії на сучасному світі. Основа економічна проблема. Економічні закони і категорії. Система економічних відносин і її структура.

2. Основні методи пізнання соціально-економічних процесів.

Єдність теорії і методу. Роль логічних операцій у пізнанні економічних відносин. Аналіз і синтез. Порівняння, абстрагування і узагальнення. Індукція і дедукція. Єдність історичного і логічного. Теоретичне відтворення. Використання кількісного аналізу і математичних методів в економіці. Моделювання. Єдність теоретичного та практичного. Експеримент.

3. Структура і функції економічної теорії.

Місце економічної теорії в структурі економічної науки. Співвідношення предметів і методів основних складових економічної теорії. Функції економічної теорії.

Тема 1.3. Економічні потреби та виробничі можливості суспільства.

1. Економічні потреби і їх структура.

Потреби. Класифікація потреб. Ієрархія потреб. Засоби задоволення потреб. Виробничі можливості суспільства.

2. Економічні інтереси: суть, види, способи впливу.

Інтереси. Мотиви. Трудова діяльність людини.

3. Основні фактори виробництва та їх взаємодія.

Труд . Земля, капітал. Інтелектуальний капітал. Взаємозаміщення факторів виробництва. Процес виробництва і його продукт. Ефективність виробництва та її показники.

Тема 1.4. Відносини власності та економічна влада.

1. Власність як економічна категорія.

Внутрішня структура відносин власності. Економічний та правовий зміст відносин власності. Об'єкти та суб'єкти власності. Права власності. Сумісно-розділена власність - основа сучасних економічних систем

2. Економічна влада.

Економічна влада: сутність та сучасні форми. Економічна влада і її місце в економічній системі суспільства. Методи реалізації економічної влади. Типи і особливості взаємозв'язку власності та економічної влади

Тема 1.5. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція. Теорія грошей.

1. Характеристика натурального і товарного виробництва.

Продукт праці. Натуральний продукт. Товар. Послуга. Двоїстість продукту праці. Споживча вартість. Корисність. Цінність. Товар і його властивості. Логіко-історична схема розвитку форм обміну.

2. Розвиток форм вартості та виникнення грошей.

Суть, функції та форми грошей. Теорії вартості. Грошова форма вартості. Грошово-металева, грошово-злиткова, грошово-монетна форми вартості.

Знакова форма вартості. Монетно-знакова, паперово-кредитна, розрахунково-знакова форми вартості. Ідеальна форма вартості.

3. Грошова система та її основні елементи.

Гроші та їх функції. Грошова маса. Грошові агрегати. Закони грошового обігу. Закони товарного виробництва.

Розділ 2. Мікроекономічні аспекти економічної теорії.

Тема 2.1. Взаємодія попиту та пропозиції

1. Суть, функції та умови функціонування ринку.

Структурні елементи ринкової економіки та їх взаємодія.

2. Ринковий попит.

Попит, закон попиту, графік попиту, еластичність попиту. Нецінові фактори попиту. Види еластичності та їх практичне значення.

3. Ринкова пропозиція.

Пропозиція, закон пропозиції, графік пропозиції, еластичність пропозиції. Нецінові фактори пропозиції. Фактор часу.

4. Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага.

Точка рівноваги. Рівноважний обсяг виробництва. Дефіцит. Перевиробництво.

Тема 2.2. Конкуренція як механізм функціонування ринкового господарства.

1. Конкуренція як ключова складова ринкового механізму.

Сутність та методист конкурентної боротьби. Монополістичні тенденції в економіці. Ціна та чинники, що впливають на неї. Суть і суперечності ринкового ціноутворення.

2. Класифікація ринкових структур.

Досконала та недосконала конкуренція. Монополія. Монопсонія. Двостороння монополія. Дуополія. Олігополія. Монополістична конкуренція.

Тема 2.3. Капітал як економічна категорія та тенденції його розвитку.

1. Структура капіталу. Кругообіг і обіг капіталу.

Капітал як економічна категорія. Основні теорії капіталу. Основний та оборотний капітал. Постійний та змінний капітал.

2. Знос і амортизація основного капіталу.

Фізичний знос. Моральний знос. Реінновація виробничого обладнання. Амортизаційний фонд.

3. Нагромадження капіталу.

Перетворення грошей в капітал. Сутність капіталу. Прибуток і ціна виробництва. Торговий і позичковий капітал. Капіталістична земельна рента. Накопичення капіталу. Централізація та концентрація капіталу.

Тема 2.4. Підприємство, витрати виробництва і прибуток.

1. Підприємство як головна виробнича ланка економіки.

Основні організаційні форми підприємств. Фонди підприємств. Маркетинг і менеджмент у сучасній діяльності підприємств.

2. Витрати виробництва.

Витрати виробництва. Економічні та бухгалтерські витрати. Класифікація витрат. Собівартість продукції, фактори і шляхи її зниження.

3. Валовий дохід і прибуток.

Валовий дохід і прибуток як кількісні характеристики діяльності підприємств. Суть і структура прибутку. Норма та маса прибутку. Розподіл прибутку.

Тема 2.5. Формування доходів в ринковій економіці та їх розподіл.

1. Ринки факторів виробництва та ціна виробництва.

Факторні доходи. Ринок праці та рівень заробітної плати. Робоча сила як товар. Вартість робочої сили та зарплата. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки.

2. Інфраструктура ринку та функціонування капіталу у сфері обігу.

Реальний та фіктивний капітал. Формування прибутку. Норма прибутку. Нормальний прибуток. Фонд споживання та фонд накопичення.

3. Загальна економічна рівновага та економіка добробуту.

Перерозподіл доходів в ринковій економіці. Диференціація доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині. Методи вирівнювання нерівності. Соціальна справедливість та економіка добробуту.

Розділ 3. Макроекономічний рівень функціонування економіки та світова система господарювання.

Тема 3.1. Макроекономічний підхід до дослідження економічних процесів.

1. Основні макроекономічні проблеми.

Сутність, види, форми й показники зайнятості та безробіття. Інфляція: сутність, причини, види та соціально-економічні наслідки. Взаємодія інфляції та безробіття. Наслідки впливу безробіття на економіку. Відтворення робочої сили та державне регулювання ринку праці.

2. Методика розрахунку основних макроекономічних показників.

СНС та ВВП. Методи розрахунку ВВП. Формування та розподіл національного доходу. Національний дохід, споживання, заощадження та інвестиції.

3. Ринковий кругообіг та макроекономічна рівновага.

Сукупний попит та сукупна пропозиція. Модель рівноваги на макроекономічних ринках.

Тема 3.2. Макроекономічна нестабільність та економічний розвиток.

1. Суспільне виробництво та відтворення. Економічне зростання.

Основні чинники суспільного виробництва і їх розвиток в сучасних умовах. Вимірювання обсягу суспільного виробництва. Економічне зростання і його чинники. Інтенсивний та екстенсивний типи економічного зростання. Джерела економічного розвитку. Просте і розширене відтворення. Сходінки суспільно-економічного розвитку.

2. Відтворення і економічні цикли.

Циклічний характер розвитку економіки. Сутність економічних циклів. Види економічних циклів. Антикризова політика держав.

3. Моделі організації економічних систем суспільства.

Економічна система: суть, класифікація та закони розвитку. Особливості розвитку перехідних економік. Особливості розвитку ринкових економік. Досвід переходу західних країн до постіндустріального суспільства.

Тема 3.3. Фінансово-кредитна та бюджетно-податкова система.

1. Бюджетно-податкова система та фіскальна політика держави. Сутність державного бюджету. Податки та їх класифікація. Акцизи. Державні витрати. Дефіцит державного бюджету. Державний борг та методи його подолання.

2. Фінансово-кредитна система та монетарна політика держави. Суть, структура та функції фінансів. Фінансова система. Банківська система країни. Функції та інструменти НБУ.

3. Макроекономічна рівновага на товарному та грошовому ринку. Рівновага на товарному рівні. Природний рівень виробництва. Особливості регулювання грошового ринку. Національна валюта та її конвертація.

Тема 3.4. Державне регулювання економіки.

1. Сутність і структура господарського механізму. Основні суб'єкти соціально-економічної системи, специфіка їх взаємодії. Домогосподарство в системі економічних відносин. Основні елементи господарської системи.

2. Основні напрямки втручання держави в економіку. Необхідність, сутність і основні напрямки втручання держави в економіку. Економічні функції держави. Державне регулювання економічних процесів. Інструменти державного регулювання. Прогнозування та програмування економіки. Соціальні функції держави.

3. Методи та інструменти державного регулювання економіки. Система державного регулювання економіки. Способи та основні форми державного регулювання економіки. Методи державного регулювання економіки. Інструменти державного регулювання економіки.

Тема 3.5. Формування та закономірності розвитку світового господарства.

1. Світове господарство: суть, структура та сучасні тенденції. Структура світового господарства. Класифікація країн світу. Міжнародні суб'єкти світового господарства. Транснаціональні корпорації.

2. Основні форми міжнародних економічних відносин. Міжнародний поділ праці. Світова торгівля. Міграція капіталу. Міграція робочої сили. Міжнародна кооперація.

3. Глобалізація світової економіки та глобальні проблеми. Сутність глобалізаційних та інтеграційних процесів. Особливості сучасного етапу глобалізації. Міжнародні інтеграційні об'єднання. Глобальні проблеми.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Назва												
Разом за розділом 1	67	20	20			27						
Разом за розділом 2	67	20	20			27						
Разом за розділом 3	76	24	24			28						
В цілому за курсом	210	64	64			82						

4. Теми семінарських занять

Назва теми	Кількість годин
Розділ I.	20
Тема 1.1 Виникнення та основні етапи розвитку економічної науки.	4
Тема 1.2. Предмет і метод економічної теорії.	4
Тема 1.3. Економічні потреби та виробничі можливості суспільства.	4
Тема 1.4. Відносини власності та економічна влада.	4
Тема 1.5. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція. Теорія грошей.	4
Розділ 2.	20
Тема 2.1. Взаємодія попиту та пропозиції	4
Тема 2.2. Конкуренція як механізм функціонування ринкового господарства.	4
Тема 2.3. Капітал як економічна категорія та тенденції його розвитку.	4
Тема 2.4. Підприємство, витрати виробництва і прибуток.	4
Тема 2.5. Формування доходів в ринковій економіці та їх розподіл.	4
Розділ 3.	24
Тема 3.1. Макроекономічний підхід до дослідження економічних процесів.	4
Тема 3.2. Макроекономічна нестабільність та економічний розвиток.	4
Тема 3.3. Фінансово-кредитна та бюджетно-податкова система.	4
Тема 3.4. Державне регулювання економіки.	6
Тема 3.5. Формування та закономірності розвитку світового господарства.	6
Разом	64

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Виникнення та основні етапи розвитку економічної науки.	5
2	Предмет і метод економічної теорії.	5
3	Економічні потреби та виробничі можливості суспільства.	5
4.	Відносини власності та економічна влада.	5
5.	Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція. Теорія грошей.	7
6.	Взаємодія попиту та пропозиції	5
7.	Конкуренція як механізм функціонування ринкового господарства.	5
8.	Капітал як економічна категорія та тенденції його розвитку.	5
9.	Підприємство, витрати виробництва і прибуток.	5
10.	Формування доходів в ринковій економіці та їх розподіл.	7
11.	Макроекономічний підхід до дослідження економічних процесів.	5
12.	Макроекономічна нестабільність та економічний розвиток.	5
13.	Фінансово-кредитна та бюджетно-податкова система.	6
14.	Державне регулювання економіки.	6
15.	Формування та закономірності розвитку світового господарства.	6
	Разом	82

6. Індивідуальні завдання

Контрольна робота. Метою контрольної роботи є систематизація, закріплення та поглиблення знань, умінь та навичок, що отримано під час вивчення курсу. Традиційно контрольна робота складається із вступу, основної частини, розв'язання завдань, висновків та використаної літератури. Контрольна робота мусить мати чітку логічну побудову з відповідними складовими елементами. Формою контролю є захист контрольної роботи.

7. Методи контролю

Контроль рівня знань є невід'ємною складовою навчального процесу. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Економічна теорія» враховує всі види занять, передбачених навчальним планом. Перевірка знань та навичок студентів проводиться за допомогою поточного, проміжного й підсумкового контролю.

Під час вивчення дисципліни «Економічна теорія» застосовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточний контроль здійснюється на практичних заняттях під час рішення задач, розв'язання практичних завдань та кейсів;
- проміжний контроль здійснюється під час усних відповідей студентів.
- підсумковий контроль проводиться за допомогою проведення іспиту.

Результати складання екзамену оцінюються за шкалою балів, еквівалентною чотирибальній шкалі («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка, еквівалентна «відмінно», виставляється, якщо студент виявив всебічно системні та глибокі знання, в повному обсязі твердо засвоїв весь програмний матеріал, вичерпно та послідовно дав відповіді на всі питання екзаменаційного білета, тісно пов'язує теорію з практикою, показує знання літератури, вміння самостійно аналізувати та тлумачити економічні норми та поняття і застосовувати їх при вирішенні завдань, правильно аргументує висновки, вміє самостійно узагальнювати матеріал і логічно його викладати, не допускаючи помилок.

Оцінка, еквівалентна «добре», виставляється, якщо студент твердо знає програмний матеріал, має навички аналізу та тлумачення економічних норм та понять, логічно відповідає на поставлені питання, не допускає суттєвих помилок.

Оцінка, еквівалентна «задовільно», виставляється, якщо студент засвоїв основний матеріал, але не знає окремих деталей, допускає неточні відповіді та формулювання понять, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, має прогалини в знаннях.

Оцінка, еквівалентна «незадовільно», виставляється, якщо студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, не володіє навичками застосування економічних норм, які забезпечували б вирішення професійних завдань.

Підсумкова оцінка виводиться за сумою балів, набраних студентом за роботу протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного і проміжного контролю) та за результатами підсумкового контролю (екзамену), що дає змогу оцінити знання студентом усього курсу дисципліни.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Разом		
T1 – T5	T6 – T10	T11 – T15			
15	15	15	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Довбенко М.В. Сучасна економічна теорія. Економічна нобелеологія. Навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2005. 180 с.
2. Економічна теорія : навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін. ; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова . Харків : ХНУМГ, 2014. 290 с.
3. Економічна теорія: навчальний посібник / [авт. кол.: Л. М. Касьяненко; В. В. Назаров; Л. А. Савченко та ін.]. Київ: Центр учбової літератури, 2015 . 224 с.
4. Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2018. 608 с.
5. Економічна теорія: підручник / М. Соколов, М. Горлач, В. Гущенко, М. Кримов, М. Жиленкова. Київ: "Центр навчальної літератури", 2017. 532 с.
6. Економічна теорія: Політекономія: підручник / за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 9-те вид., доповн. Київ: Знання, 2014. 710 с.
7. Канцір І. А., Кліпкова О. І., Іванець Л. В. Макро- мікроекономіка: від теорії до практики: навч. посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2012. 443 с.
8. Кулішов В.В. Мікроекономіка: навч. посібник. Львів: Вид-во "Магнолія 2006", 2018. 485 с.
9. Мочерний С.В., Устенко О.А. Основи економічної теорії: Навч. пос. Київ: ВЦ "Академія", 2006. 504с.
10. Сірко А.В. Економічна теорія: політекономія: навчальний посібник рекомендовано МОН України. Київ: ЦУЛ, 2019. 448 с.
11. Солонінко К. С. Макроекономіка : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 200 с.
12. Экономическая теория (политэкономия): учебник / [под общ. ред. В. И. Видяпина; Г. П. Жаравлевой]. 4-е изд . Москва : Инфра-М, 2013. 640 с.

Допоміжна література

1. Базилевич В. Д. Економічна наука та освіта в епоху системних трансформацій: нові виклики та запити до фундаментальної теорії. *Економіка України*. 2016. № 8. С.78-90.
2. Гриценко А. А. Економіка України на шляху до інклюзивного розвитку. *Економіка і прогнозування*. 2016. № 2. С. 9-23.
3. Єщенко П. С. Украинская «великая депрессия» и как из нее выйти? Київ: ВД «Дакор», 2017. 248 с.
4. Кулішов В.В. Мікроекономіка: теорія і практикум: навч. посібник. Львів: Вид-во "Магнолія 2006", 2017. 332 с.
5. Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Основи економічної теорії. Практикум. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 268 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше

методичне забезпечення

1. Інститут економіки і прогнозування НАН України. URL: <http://www.ief.org.ua>
2. Міжнародна Організація Праці (МОП). www.ilo.org.
3. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
5. Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй: <http://hdr.undp.org>.
6. Офіційний портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL: <http://www.amku.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
9. Офіційний сайт Нобелівської премії. URL: https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/.
10. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Національної Комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>.
13. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
14. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org.ua>.
15. Eurostat. European statistics. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat>
16. World Development Reports. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication>